

Fondacija Fond za humanitarno pravo

INFORMACIJE O PREDMETU

Predmet: *Sanski Most II*; KTO br. 2/21

Trenutna faza postupka: **Okončan usled trajne procesne nesposobnosti optuženih**

Optuženi: Branko Basara	
Komandant 6. sanske brigade VRS	
Optužnica	25.03.2021.
Krivično delo	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, KZ SRJ, član 142.
Informacija	Optužnica odbačena jer je utvrđeno da je optuženi trajno procesno nesposoban

Optuženi: Nedeljko Aničić	
Komandant štaba TO opštine Sanski Most	
Optužnica	25.03.2021.
Krivično delo	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, KZ SRJ, član 142.
Informacija	Optužnica protiv Aničića je odbačena jer je utvrđeno da je optuženi trajno procesno nesposoban

OPTUŽNICA

Optuženi Branko Basara i Nedeljko Aničić [procesno nesposobni] terete se da su u saizvršilaštvu izvršili krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva na takav način da su, za vreme oružanog sukoba u tadašnjoj Republici Bosni i Hercegovini, optuženi Branko Basara, kao komandant 6. sanske brigade VRS, i Nedeljko Aničić, kao komandant štaba TO opštine Sanski Most, obojica članovi Kriznog štaba Opštine Sanski Most, kršili pravila međunarodnog humanitarnog prava tako što su jedinice koje su im bile podređene učestvovala u oružanim napadima na naselja koja nisu bila naseljena srpskim stanovništvom (a u nameri da se ono raseli),

Fondacija Fond za humanitarno pravo

ubistvima, protivpravnim zatvaranjima, napadima na civile i civilna naselja i fizičkom povređivanju:

- **25. maja 1992. godine** vršili su hapšenje civila muslimanske i hrvatske nacionalnosti koji su bili opštinski funkcioneri, politički aktivisti SDA, intelektualci iz Sanskog Mosta, držali ih u prostorijama SJB, gde su neki od njih psihički i fizički zlostavljani, zatim premeštani, držani i premlaćivani u garažama zvanim „Betonirka” i ponovo vraćani u SJB, da bi do avgusta meseca 1992. godine bili prebačeni u logor na Manjaču, svi osim dva verska službenika, koji su ostali zatočeni, a koji su potom ubijeni i čija tela su ekshumirana na lokalitetu „Lugovi – Trnava”, i identifikovana;
- **tokom noći 26. maja 1992. godine** izvršili su artiljerijski napad na blokirana nebranjena naselja Muhići, Otoka i Mahala, u kojima se nalazilo civilno stanovništvo, a koji je trajao najmanje 12 sati, i tom prilikom su privatne kuće i drugi civilni objekti zapaljeni;
- **27. maja 1992. godine**, ušli u naselja Mahala, Muhići i Otoka, vršile pretrese kuća, iz kojih su bez razloga i nezakonito isterivali zatečene civile, decu, žene i muškarce, a potom iz kolone izdvojili dva civila, ubili, a njihova tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Greda I”;
- **27. maja 1992. godine** je prilikom pretresa, isterivanja stanovništva i odvođenja prema sabirnim centrima grupa vojnika ubila devet civila, među kojima jednu trudnu ženu; njihova tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Greda I”;
- **27. maja 1992. godine**, u naselju Otoka, naoružana grupa vojnika nezakonito je lišila slobode dva civila, dovela ih do kuće jednog od njih, iz koje su isterali sve zatečene civile, a onda su vlasnika kuće, njegovu suprugu i snahu odveli u pravcu Krkojevaca, a druga grupa vojnika je odvela i ubila tri civila, čija su tela ekshumirana iz masovne grobnice „Greda I”;
- **31. maja 1992. godine**, artiljerija 6. sanske brigade otpočela je neselektivno granatiranje nebranijenih civilnih sela Vrhpolje i Hrustovo, i tom prilikom je veliki broj porodičnih kuća i pratećih objekata zapaljen i porušen;
- **31. maja 1992. godine**, nakon što je vojska ušla u nebranjeno selo Hrustovo, u garažu u kojoj se skrivalo oko 37 civila, uglavnom žena i dece, ubačena je eksplozivna naprava od čije eksplozije je poginulo 20 osoba, među kojima i dva deteta; njihova tela su ekshumirana iz masovne grobnice „Hrustovo I – Kukavice” i identifikovana;
- **31. maja 1992. godine**, nakon što je vojska ušla u nebranjeni zaselak Begići, pored mosta na reci Sanici ubijena su dva civila, na Vrhpoljskom mostu ubijani su civili tako što su im vojnici naredili da se skinu i skaču sa mosta, te su dok su padali u vodu pucali u njih i tako ubili 14 civila, čija su tela ekshumirana iz masovne grobnice „Vrhpoljski most I i II” i potom identifikovana;
- **1. juna 1992. godine**, a nakon što su se stanovnici Hrustova okupili na Keranjskom groblju, oko 100 muškaraca je odvedeno na Vrhpoljski most, gde su ih razdvajali po grupama, pa su tako njih oko 25, odveli u pravcu Tomine i ubili, a njihova tela su ekshumirana iz masovne grobnice „Tomina – Markovići” i identifikovana; njih preko 20 odveli su prema Tomini – Gornjoj Tramošnji i ubili, a njihova tela su ekshumirana iz masovne grobnice

Fondacija Fond za humanitarno pravo

„Gornja Tramošnja – Jankov Do” i potom identifikovana; preko 20 civila policija je zatvorila u garažu zvanu „Betonirka”, gde su premlaćivani i izgladnjivani, da bi avgusta meseca 1992. godine, zajedno sa drugima iz zatočeničkih objekata iz Sanskog Mosta, bili transportovani u logor „Manjača” na Manjači.

- **1. juna 1992. godine** u Hrustovu vojnici isteruju iz kuća civile i pod pretnjom oružja vode ih u pravcu Sanskog Mosta, da bi dolaskom na Vrhpoljski most razdvojili muškarce od žena i dece, koje su sproveli u selo Tomina, a potom u zatočenički objekat „Kriings” u Sanskom Mostu, odakle su ih proterali sa teritorije opštine, a muškarce ubili, među kojima i sedam muškaraca čija su tela ekshumirana iz masovne grobnice „Vrhpoljski most – II” i potom identifikovana;
- **1. juna 1992. godine** vojnici su na Vrhpoljskom **mostu** ubili dva civila, i njihova tela su ekshumirana iz masovne grobnice „Vrhpoljski most II” i, potom identifikovana;
- **u periodu od 31. maja 1992. do 4. juna 1992. godine** u selu Hrustovo vojska na različitim lokacijama u selu ubija preko 50 civila, među kojima je i 14 ubijenih čija su tela ekshumirana iz masovne grobnice „Hrustovo – I”, te 14 ubijenih čija su tela ekshumirana iz pojedinačnih grobnica u selu i 20 ubijenih čija su tela ekshumirana iz masovne grobnice „Vrhpolje – polje”, a potom identifikovana;
- nakon granatiranja **31. maja 1992. godine** vojska ulazi u selo Vrhpolje, naređuje da stanovnici selo moraju napustiti i ići u pravcu Tomine, a pre polaska kolone sa zaprežnih kola su izdvojili sedam muškaraca i, nakon što su isterani stanovnici napustili selo, ubili su ih, a njihova tela su ekshumirana iz masovne grobnice „Gornja Tramošnja – Jankov Do”;
- **31. maja 1992. godine**, iz kolone civila iz sela Vrhpolja, koja se kretala u pravcu sela Tomina, nakon što su kolonu zaustavili na Vrhpoljskom mostu, vojnici su izdvojili 7 muškaraca civila i ubili ih, a njihova tela su pronađena u masovnoj grobnici „Gornja Tramošnja – Jankov Do”, telo jednog pronađeno je u grobnici „Vrhpoljski most III”, dok se jednom civilu od tada gubi svaki trag;
- **31. maja 1992. godine**, po nalogu vojske, zatečeni civili iz sela Vrhpolja, proterani su u selo Tomine, da bi ih dana 5. 7. 1992. godine prebacili u zatočenički objekat Hala „Kriings” u Sanskom Mostu, a odatle kamionima u „Trnopolje” u Prijedoru, odakle su teretnim vozom transportovani za Doboj, gde im je naređeno da pešače u pravcu Gračanice, do teritorije pod kontrolom Armije BiH;
- **od 31. maja 1992. godine pa nadalje** vojska i dalje vrši pretrese i „čišćenje” po selu Vrhpolje, da bi pronađene i otkrivene muškarce civile ubili, a među njima i V. LJ., E. L., E. LJ., E. M., E. N. i E. NJ., koji su ekshumirani iz pojedinačnih grobnica u selu Vrhpolje i identifikovani;
- **25. juna 1992. godine**, na lokalitetu Kasapnice, zatvorili su muškarce u kuću, u koju su počeli ubacivati bombe i pucati u nju iz vatrenog oružja, a potom su je zapalili, i tom prilikom su ubili 18 civila, dok su dvojica uspela pobeći kroz prozor, ali ih je vojska pronašla i predala u Stanicu javne bezbednosti, od kada im se gubi svaki trag;
- **u periodu od 23. jula 1992. do 25. jula 1992. godine**, artiljerija 6. sanske brigade vršila je neselektivno granatiranje nebranjanih sela Stari Majdan, Stara Rijeka i Briševo, i tom

Fondacija Fond za humanitarno pravo

prilikom su privatne kuće i drugi civilni objekti zapaljeni, što je nateralo civile da se skrivaju, sve dok ih nije isterala vojska, koja je ušla u sela;

- **od 23. jula 1992. do 25. jula 1992. godine**, vojska 6. sanske brigade otpočela je pešadijski napad na nebranjena sela Briševo, Stara Rijeka i Stari Majdan, i tom prilikom su palili kuće i isterivali civilno stanovništvo iz kuća, vršili pretrese i oduzimanje lične imovine, te zatečeno stanovništvo prelaćivali i psihički i fizički zlostavljali i na različite načine mučili i ubili civile – među kojima i više od 50 muškaraca i žena čija su tela ekshumirana iz pojedinačnih grobnica u Briševu i Staroj Rijeci, kao i devet civila čija su tela ekshumirana iz masovne grobnice „Stari Majdan – Stara Rijeka” (svi su identifikovani);
- **najranije 25. jula 1992. godine** u selu Briševo, vojska koja je ušla u selo, muškarce isterane iz kuća ili uhvaćene u šumi i na drugim mestima odvela je i zatvorila u zatočenički objekat „Kringa” u Sanskom Mostu, gde su oko mesec dana boravili na golom betonu, bez osnovnih uslova za život i gde su ispitivani i prelaćivani;
- **1. avgusta 1992. godine** vojska je nastavila sa pretresom muslimanskih sela na levoj obali reke Sane, pa je dolaskom u selo Lukavice isterala sve zatečeno civilno stanovništvo iz kuća, odvojili su muškarce od žena i dece, a potom 14 civila muškaraca odveli nadomak sela i ubili, a njihova su tela ekshumirana iz masovne grobnice „Lukavice” i potom identifikovana.

SUĐENJE

Početak suđenja: 28.06.2021.

Broj dana suđenja: 29

Broj ispitanih svedoka: 8

PRESUDA